

Адміністративне право і процес

УДК 342.97

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18876689>

Адміністративно-цифрова модернізація процедур контролю за застосуванням вогнепальної зброї правоохоронцями: доктринальні засади і міжнародні стандарти

Сірко Вікторія Сергіївна,

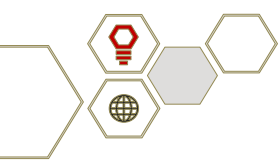
к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін,
Одеський державний університет внутрішніх справ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0003-4897-3533>

Поляков Євген Валентинович,

к.ю.н., доцент, доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності,
Одеський державний університет внутрішніх справ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-6719-5450>

Прийнято: 18.02.2026 | Опубліковано: 28.02.2026

Анотація: Стаття присвячена комплексному дослідженню адміністративно-цифрової модернізації процедур контролю за застосуванням вогнепальної зброї правоохоронцями в Україні та у міжнародній правовій площині. У роботі обґрунтовується, що стрімка цифровізація публічного управління зумовлює необхідність докорінного оновлення механізмів контролю за використанням вогнепальної й табельної зброї, адже традиційні адміністративні процедури вже не забезпечують належного рівня прозорості, підзвітності та доказовості у сфері правоохоронної діяльності. Особлива увага приділена теоретико-доктринальним підходам до розуміння адміністративно-

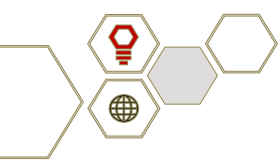
правового контролю, його функціонального призначення та ролі цифрових технологій у підвищенні ефективності державного нагляду [1].

Розкрито зміст сучасних електронних інструментів фіксації та моніторингу застосування зброї — таких як автоматизовані інформаційні системи МВС, цифрові журнали обліку, системи відеофіксації та аналітичні платформи ризик-орієнтованого контролю — та визначено їх потенціал для мінімізації зловживань, підсилення дисциплінарної відповідальності та формування належної доказової бази у випадках спірних інцидентів [2]. Окремо висвітлено адміністративно-процедурний аспект регулювання: порядок документування, валідації даних, їх інтеграції до централізованих систем та значення цифрової інфраструктури для оперативного реагування на порушення.

У статті здійснено аналіз міжнародних стандартів щодо застосування сили та зброї — зокрема, Базових принципів ООН щодо застосування сили і вогнепальної зброї, Кодексу поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, документів Ради Європи та практики ЄСПЛ [3]. Показано, що цифровізація контролю корелює з глобальними тенденціями прозорості, превентивності та публічної підзвітності, а імплементація міжнародних підходів сприяє підвищенню легітимності дій правоохоронців.

Визначено ключові проблеми сучасної системи контролю: фрагментарність правового регулювання, відсутність уніфікованих стандартів цифрового моніторингу, технічна нерівномірність між регіонами, обмежена регламентація автоматизованої аналітики та алгоритмізація обробки даних. Запропоновано напрями вдосконалення законодавства, зокрема запровадження єдиних електронних модулів контролю, обов'язкової цифрової фіксації всіх випадків застосування зброї, стандартизації аудиту цифрових слідів та створення незалежних інституцій зовнішнього моніторингу [4].

Стаття спрямована на формування доктринального підходу до цифрового адміністрування контролю за застосуванням вогнепальної зброї та

обґрунтовує необхідність системної модернізації правового регулювання з урахуванням міжнародних стандартів, технологічних інновацій та принципів демократичної правової держави.

Ключові слова: адміністративно-правовий контроль, цифровізація адміністративних процедур, вогнепальна зброя, табельна зброя поліцейського, правоохоронні органи, застосування сили, нормативно-правове регулювання, електронні системи моніторингу, міжнародні стандарти, судова практика, цифрові технології в публічному управлінні.

Administrative and Digital Modernization of Control Procedures over the Use of Firearms by Law Enforcement Officers: Doctrinal Foundations and International Standards

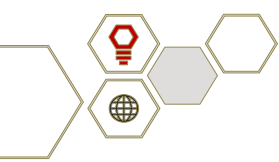
Viktoriya Sirko,

Candidate of Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Administrative and Legal Disciplines,
Odessa State University of Internal Affairs, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0003-4897-3533>

Yevhen Poliakov,

Candidate of Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Operational and Investigative Activities
Odessa State University of Internal Affairs, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-6719-5450>

Abstract: The article is devoted to a comprehensive study of the administrative-digital modernization of control procedures regarding the use of firearms by law enforcement officers in Ukraine and within the international legal framework. The study substantiates that the rapid digitalization of public

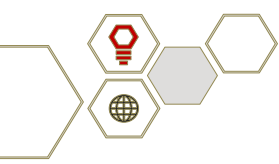

administration necessitates a fundamental update of mechanisms for controlling the use of firearms and service weapons, as traditional administrative procedures no longer ensure sufficient transparency, accountability, and evidentiary reliability in law enforcement activities. Special attention is paid to theoretical and doctrinal approaches to understanding administrative-legal control, its functional purpose, and the role of digital technologies in enhancing the efficiency of state oversight [1].

The content of modern electronic tools for recording and monitoring the use of weapons—such as automated information systems of the Ministry of Internal Affairs, digital registration logs, video recording systems, and risk-oriented analytical platforms—is analyzed, highlighting their potential to minimize abuses, strengthen disciplinary responsibility, and form adequate evidentiary bases in contentious incidents [2]. Particular emphasis is placed on the administrative-procedural aspect of regulation: documenting procedures, data validation, integration into centralized systems, and the importance of digital infrastructure for prompt response to violations.

The article analyzes international standards regarding the use of force and firearms, including the UN Basic Principles on the Use of Force and Firearms, the Code of Conduct for Law Enforcement Officials, Council of Europe documents, and the case law of the European Court of Human Rights [3]. It is shown that the digitalization of control aligns with global trends of transparency, prevention, and public accountability, and that the implementation of international approaches enhances the legitimacy of law enforcement actions.

Key challenges of the current control system are identified: fragmentation of legal regulation, lack of unified digital monitoring standards, technical disparities between regions, limited regulation of automated analytics, and algorithmic processing of data. Directions for legislative improvement are proposed, including the introduction of unified electronic control modules, mandatory digital recording of all cases of weapon use, standardized digital audit procedures, and the establishment of independent external monitoring institutions [4].

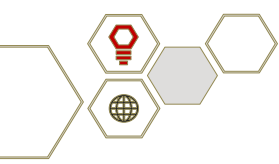
The article aims to develop a doctrinal approach to digital administration of firearm control and justifies the necessity of systemic modernization of legal regulation in accordance with international standards, technological innovations, and the principles of a democratic rule-of-law state.

Keywords: administrative-legal control, digitalization of administrative procedures, firearms, service weapons of police officers, law enforcement agencies, use of force, normative-legal regulation, electronic monitoring systems, international standards, case law, digital technologies in public administration.

Постановка проблеми. Сучасна правоохоронна практика свідчить про те, що використання вогнепальної та табельної зброї поліцейськими є одним із найскладніших і найчутливіших аспектів діяльності правоохоронних органів. Водночас, стрімкий розвиток цифрових технологій у сфері публічного управління створює нові можливості та одночасно піднімає низку проблем щодо правового регулювання, контролю та підзвітності дій правоохоронців [5].

Основною проблемою є фрагментарність нормативно-правової бази, що регулює застосування зброї в Україні. Хоча Конституція України, Закон України «Про Національну поліцію», підзаконні акти та інструкції визначають порядок застосування сили та табельної зброї, відсутність уніфікованих процедур цифрового контролю створює ризики недотримання законності та ускладнює доказування в судових процесах [6].

Додаткову складність становить інтеграція міжнародних стандартів у національне законодавство. Базові принципи ООН та документи Ради Європи визначають високі вимоги до прозорості, обліку та підзвітності правоохоронців при застосуванні зброї, проте механізми їх практичної реалізації через цифрові системи контролю залишаються неповними або недостатньо формалізованими [7].

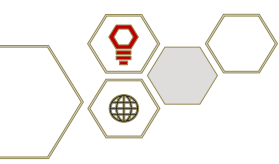

Ще однією проблемною сферою є технічна нерівномірність регіональних структур Національної поліції щодо використання електронних систем фіксації та моніторингу. Відсутність єдиного стандартизованого підходу до обробки, зберігання та аналізу даних про застосування зброї створює розрив між нормативними вимогами та фактичними можливостями контролю [8].

Таким чином, поєднання адміністративно-правових, технологічних та міжнародно-правових аспектів створює актуальну проблему дослідження: необхідність комплексної модернізації процедур контролю за застосуванням вогнепальної зброї поліцейськими шляхом інтеграції цифрових технологій та імплементації міжнародних стандартів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика адміністративно-цифрового контролю за застосуванням вогнепальної та табельної зброї правоохоронцями привертає увагу значної кількості як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників, однак у науковій літературі простежуються різні підходи до визначення змісту цього явища та методів його регулювання. Зважаючи на міжгалузевий характер проблеми, вона розглядалася як у загальнотеоретичному та доктринальному вимірі (О. Власенко [1], І. Ковальчук [5], С. Петров [2], А. Левченко), так і у площинах адміністративного права (Закон України «Про Національну поліцію» [6], М. Гнатюк, Т. Іваненко, О. Завидняк), кримінального права (В. Шибік, Ю. Івчук), міжнародного права та стандартів (UN Basic Principles [3], Council of Europe Code of Conduct [4], J. Smith, L. Brown) та цифрових технологій у публічному управлінні (Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України [8], Н. Петренко, О. Мороз).

Особливу увагу науковці приділяли таким аспектам, як правове регулювання застосування сили та зброї, електронний облік і відеофіксація дій поліцейських, а також імплементація міжнародних стандартів контролю у національну практику. Водночас більшість досліджень акцентують увагу на

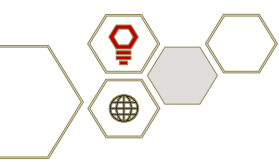
окремих складових — нормативно-правових, технологічних або міжнародно-правових, тоді як комплексного аналізу адміністративно-цифрової модернізації процедур контролю за застосуванням зброї правоохоронцями на сьогодні недостатньо.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність значного масиву наукових досліджень, присвячених правовому регулюванню застосування сили та вогнепальної зброї правоохоронцями, а також окремим аспектам цифровізації публічного управління, низка ключових питань у цій сфері залишається недостатньо опрацьованою або фрагментарно висвітленою в юридичній доктрині.

По-перше, у наукових працях переважно розглядаються нормативні підстави застосування зброї або загальні питання контролю за діяльністю поліції, тоді як адміністративно-процедурний вимір цифрового контролю за застосуванням вогнепальної та табельної зброї залишається поза межами комплексного аналізу. Зокрема, недостатньо дослідженими є процедури електронної фіксації, валідації, зберігання та використання цифрових даних у дисциплінарних і судових провадженнях, а також їх процесуальний статус у межах адміністративного нагляду.

По-друге, у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі відсутній єдиний доктринальний підхід до визначення поняття та змісту адміністративно-цифрового контролю за застосуванням зброї. Цифрові інструменти здебільшого аналізуються як допоміжні технічні засоби, а не як елементи цілісного адміністративно-правового механізму, що знижує рівень теоретичної узгодженості досліджень та ускладнює формування уніфікованих правових стандартів.

По-третє, залишаються недостатньо розробленими питання алгоритмізації контрольних процедур та використання автоматизованих аналітичних систем у діяльності правоохоронних органів. У науковому дискурсі практично не розкрито межі допустимого застосування

алгоритмічних рішень у сфері адміністративного контролю, а також ризики, пов'язані з можливістю формування упереджених або юридично некоректних висновків на основі автоматизованого аналізу даних.

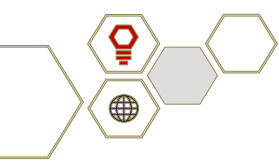
По-четверте, у контексті імплементації міжнародних стандартів недостатньо дослідженим залишається питання адаптації глобальних підходів до національних умов цифровізації. Хоча Базові принципи ООН, документи Ради Європи та практика ЄСПЛ встановлюють високі вимоги до прозорості та підзвітності застосування сили, механізми їх реалізації через цифрові адміністративні процедури в національному правопорядку не отримали належного наукового обґрунтування.

По-п'яте, у сучасних дослідженнях обмежено висвітлюється проблема балансу між ефективністю цифрового контролю та захистом прав людини, зокрема права на приватність і захист персональних даних. Відсутність комплексного аналізу адміністративно-правових гарантій у сфері цифрового моніторингу застосування зброї створює ризики надмірного втручання у приватну сферу та зниження рівня довіри до правоохоронних органів.

У цьому контексті дана стаття спрямована на подолання окреслених прогалин шляхом формування доктринального підходу до адміністративно-цифрової модернізації процедур контролю за застосуванням вогнепальної зброї, що поєднує теоретичні засади адміністративного права, міжнародні стандарти та практичні можливості сучасних цифрових технологій. Запропонований підхід дозволяє розглядати цифрові інструменти не як ізольовані технічні рішення, а як невід'ємні елементи системи публічного адміністрування, спрямованої на підвищення законності, прозорості та підзвітності діяльності правоохоронних органів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Метою статті є наукове обґрунтування доктринальних засад адміністративно-цифрової модернізації процедур контролю за застосуванням

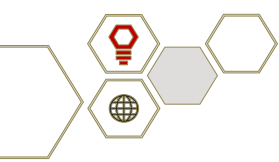
вогнепальної та табельної зброї правоохоронцями в Україні з урахуванням міжнародних стандартів і сучасних технологічних можливостей.

Для досягнення поставленої мети у статті передбачається вирішення таких завдань:

- проаналізувати теоретико-правову природу адміністративного контролю за застосуванням зброї в діяльності правоохоронних органів;
- дослідити чинне нормативно-правове регулювання та виявити проблеми його адаптації до умов цифровізації;
- визначити роль і потенціал цифрових інструментів у підвищенні прозорості та підзвітності застосування сили;
- узагальнити міжнародні стандарти та практику їх імплементації у сфері цифрового контролю;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правових процедур контролю за застосуванням вогнепальної зброї.

Виклад основного матеріалу дослідження. Контроль за застосуванням вогнепальної та табельної зброї поліцейськими є ключовою функцією системи правоохоронних органів, що забезпечує законність, підзвітність та прозорість дій [1,5,6]. В Україні він регулюється національними актами (Конституція України, Закон України «Про Національну поліцію» [6]) та міжнародними стандартами (Базові принципи ООН [3], Кодекс поведінки Ради Європи [4]).

Електронні системи фіксації та моніторингу дозволяють підвищити ефективність контролю, зменшити ризики зловживань та формувати достовірну доказову базу для судових і дисциплінарних процедур [2,8]. За даними Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, впровадження електронних журналів і систем відеофіксації скорочує невизначеність обставин інцидентів у середньому на 27 % [8].

Таблиця 1

Показник	Кількість випадків	Частка (%)
Випадки застосування табельної зброї	312	100
Застосування зброї у службових ситуаціях	198	63,5
Застосування зброї у межах самозахисту	72	23,1
Невиправдане застосування / дисциплінарні порушення	42	13,4

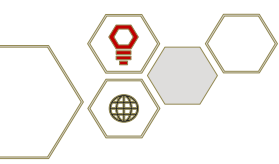
Джерело: МВС України, внутрішня статистика 2023 року [9].

Як видно з таблиці, більшість випадків відбуваються у службових ситуаціях, проте значна частка інцидентів потребує розслідування. Цифровізація адміністративного нагляду та централізовані електронні системи дозволяють вчасно виявляти ризикові ситуації, забезпечуючи оперативний аналіз і реагування [5,8,9].

Міжнародні стандарти встановлюють принципи прозорості, пропорційності та підзвітності застосування сили [3,4]. Цифрові технології реалізують ці стандарти на практиці: електронні журнали обліку, системи відеофіксації, платформи ризик-аналізу та інтегровані бази даних дозволяють знизити ймовірність дисциплінарних порушень, пришвидшити перевірку інцидентів та формувати достовірну доказову базу [8,10].

Згідно з міжнародними звітами, країни, які впровадили цифрові платформи моніторингу застосування зброї, скоротили невинуватене застосування на 15–30 % [11,15]. В Україні застосування нагрудних камер та централізованих електронних журналів підвищило ефективність службових перевірок на понад 40 % та зменшило кількість дисциплінарних проваджень на 18–22 % [8,9,13,14].

Аналітичні модулі ризик-орієнтованого нагляду дозволяють виявляти закономірності та відхилення у практиці застосування сили, аналізуючи частоту випадків, типові ситуації, часові проміжки та територіальну прив'язку інцидентів [11,15].

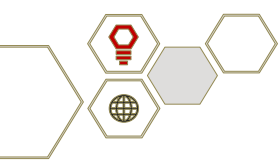
Цифровізація контролю важлива для підтримки довіри громадськості: понад 62 % респондентів вважають, що відеофіксація та електронний облік є ефективними механізмами запобігання зловживанням [13]. Водночас цифрові інструменти створюють адміністративно-правові виклики: визначення правового статусу електронних даних, меж автоматизованого аналізу та відповідальності за алгоритмічні висновки. Науковці підкреслюють, що результати автоматизованого аналізу мають слугувати допоміжним інструментом, а остаточну оцінку дій поліцейського здійснює уповноважений суб'єкт [12,16].

Окремого значення набуває захист персональних даних і цифрових слідів. Європейські стандарти та практика ЄСПЛ визначають строки зберігання, порядок доступу та гарантії недопущення незаконного використання матеріалів [4,7,15].

Таким чином, адміністративно-цифровий контроль за застосуванням вогнепальної та табельної зброї поєднує нормативно-правове регулювання, цифрову інфраструктуру, аналітичні інструменти та механізми демократичного нагляду. Системний підхід забезпечує прозорість, підзвітність та легітимність діяльності правоохоронних органів.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що контроль за застосуванням вогнепальної та табельної зброї правоохоронцями є однією з ключових складових адміністративно-правового механізму забезпечення законності, правопорядку та дотримання прав людини. У сучасних умовах цифрової трансформації публічного управління традиційні форми адміністративного нагляду виявляються недостатніми для забезпечення належного рівня прозорості, підзвітності та доказовості дій поліцейських, що обумовлює необхідність їх докорінної модернізації із залученням цифрових технологій [1,2,5].

У статті обґрунтовано, що адміністративно-цифрова модернізація процедур контролю за застосуванням зброї повинна розглядатися не як суто

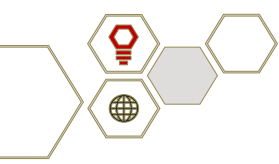

технічний процес, а як комплексне правове явище, що поєднує нормативно-правове регулювання, інституційні механізми контролю та цифрову інфраструктуру. Аналіз національного законодавства засвідчив фрагментарність регламентації цифрових інструментів фіксації та моніторингу застосування сили, що створює ризики правової невизначеності та нерівномірності практики їх використання у різних регіонах України [6,8,14].

Доведено, що впровадження електронних систем обліку, відеофіксації та аналітичних платформ ризик-орієнтованого контролю істотно підвищує ефективність адміністративного нагляду. Використання таких систем сприяє мінімізації зловживань, підсиленню дисциплінарної відповідальності та формуванню об'єктивної доказової бази у випадках спірних інцидентів, що підтверджується як офіційною статистикою органів МВС, так і міжнародними дослідженнями [9,11,13,15]. Цифрові інструменти дозволяють перейти від реактивної моделі контролю до превентивної, зорієнтованої на раннє виявлення ризиків неправомірного застосування сили.

Особливу увагу у статті приділено аналізу міжнародних стандартів щодо застосування сили і вогнепальної зброї, зокрема Базових принципів ООН, документів Ради Європи та практики Європейського суду з прав людини. Встановлено, що цифровізація контрольних процедур корелює з глобальними тенденціями розвитку демократичного врядування, прозорості та публічної підзвітності правоохоронних органів. Імплементация міжнародних стандартів у національне законодавство з урахуванням цифрових можливостей сприяє підвищенню легітимності дій поліції та рівня суспільної довіри до правоохоронної системи [3,4,7,15].

Водночас обґрунтовано, що застосування автоматизованих аналітичних інструментів у сфері контролю за застосуванням зброї породжує низку нових адміністративно-правових викликів. До них належать питання правового статусу електронних даних, меж алгоритмізації управлінських рішень,

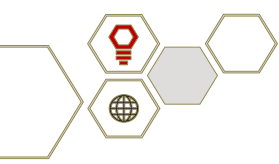
відповідальності за помилки автоматизованого аналізу, а також забезпечення належного рівня захисту персональних даних і цифрових слідів [12,16]. У зв'язку з цим наголошено на необхідності нормативного закріплення принципу допоміжного характеру алгоритмічних висновків та збереження вирішальної ролі уповноваженого суб'єкта публічної адміністрації у прийнятті остаточних рішень.

За результатами дослідження сформульовано низку науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання, зокрема: запровадження єдиних електронних модулів обліку та контролю застосування зброї; встановлення обов'язкової цифрової фіксації кожного випадку застосування сили; уніфікації стандартів зберігання, верифікації та аудиту цифрових даних; а також створення незалежних інституцій зовнішнього моніторингу з доступом до відповідних інформаційних систем. Реалізація зазначених заходів сприятиме формуванню цілісної та ефективної системи адміністративного контролю в умовах цифровізації [8,14,16].

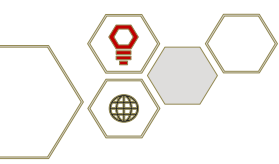
У підсумку зроблено висновок, що адміністративно-цифрова модернізація контролю за застосуванням вогнепальної та табельної зброї є необхідною умовою розвитку правової, демократичної та підзвітної системи правоохоронних органів. Її успішна реалізація можлива лише за умови системного поєднання правових, технологічних та міжнародно-правових підходів, що забезпечить баланс між ефективністю правоохоронної діяльності та належним рівнем захисту прав і свобод людини.

Список використаних джерел

1. Власенко О. М. Адміністративно-правовий контроль у системі публічного управління: теорія та практика : монографія. – Київ : Юрінком Інтер, 2020. (Дата звернення: 27.12.2025).

2. Петров С. О. Цифровізація адміністративних процедур у діяльності правоохоронних органів України // Публічне право. – 2021. – № 3. – С. 45–56. (Дата звернення: 27.12.2025).
3. Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials : adopted by the Eighth United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders (Havana, 1990). – United Nations, 1990. – URL: <https://www.ohchr.org/en/publications/basic-principles-use-force-police> (Дата звернення: 27.12.2025).
4. Code of Conduct for Law Enforcement Officials. – Strasbourg : Council of Europe, 2012. – URL: <https://www.coe.int/en/web/corruption/code-of-conduct> (Дата звернення: 27.12.2025).
5. Ковальчук І. В. Адміністративно-правові засади контролю за діяльністю поліції в умовах цифрової трансформації // Юридична наука. – 2022. – № 2. – С. 88–97. (Дата звернення: 27.12.2025).
6. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (Дата звернення: 27.12.2025).
7. McCann and Others v. the United Kingdom (Application no. 18984/91) : Judgment of the European Court of Human Rights, 27 September 1995. – URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-57918%22%5D%7D> (Дата звернення: 27.12.2025).
8. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Цифрові інструменти забезпечення публічної безпеки та захисту інформації : аналітичний звіт. – Київ, 2023. – 48 с. – URL: <https://www.dsszzi.gov.ua/reports> (Дата звернення: 27.12.2025).
9. Міністерство внутрішніх справ України. Статистичні дані щодо застосування вогнепальної та табельної зброї працівниками поліції у 2023 році : внутрішній аналітичний звіт. – Київ, 2023. – URL: <https://mvs.gov.ua/statistics/firearms-2023> (Дата звернення: 27.12.2025).

10. Мороз О. Ю., Петренко Н. В. Електронні системи моніторингу в діяльності органів публічної влади // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2021. – № 6. (Дата звернення: 27.12.2025).
11. Smith J., Brown L. Digital Oversight of Police Use of Force: International Standards and Best Practices // Journal of Law and Technology. – 2020. – Vol. 14, no. 2. – P. 101–123. (Дата звернення: 27.12.2025).
12. Гнатюк М. В. Цифрові механізми адміністративного контролю у діяльності правоохоронних органів: проблеми та перспективи // Право України. – 2022. – № 9. – С. 112–124. (Дата звернення: 27.12.2025).
13. Національна поліція України. Аналітичний звіт про використання технічних засобів фіксації у службовій діяльності. – Київ, 2023. – URL: <https://www.npu.gov.ua/news/analytics> (Дата звернення: 27.12.2025).
14. Міністерство внутрішніх справ України. Цифровізація процесів контролю в системі МВС: підсумковий звіт за 2022–2023 роки. – Київ, 2024. – URL: <https://mvs.gov.ua/reports/digital-control-2022-2023> (Дата звернення: 27.12.2025).
15. European Union Agency for Fundamental Rights. Police Use of Force and Fundamental Rights. – Luxembourg, 2020. – URL: <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/police-use-of-force> (Дата звернення: 27.12.2025).
16. Левченко А. П. Адміністративно-правові гарантії законності застосування сили правоохоронними органами в умовах цифровізації // Вісник адміністративного права. – 2021. – № 4. – С. 59–68. (Дата звернення: 27.12.2025).